

International Science Group

ISG-KONF.COM

V

**INTERNATIONAL SCIENCE CONFERENCE ON
EMERGING TRENDS IN SCIENCE AND EDUCATION
«THEORETICAL AND SCIENTIFIC BASES OF
DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC THOUGHT»**

Rome, Italy

February 16 – 19

ISBN 978-1-63684-356-8

DOI 10.46299/ISG.2021.I.V

THEORETICAL AND SCIENTIFIC BASES OF DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC THOUGHT

Abstracts of V International Scientific and Practical Conference

Rome, Italy
February 16 – 19, 2021

81.	Roman N. INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF MUSICAL AND AESTHETIC DEVELOPMENT OF A CHILD AS A WAY OF PRESERVATION OF NATIONAL PEDAGOGICAL IDEAS	350
82.	Askarkyzy S. RESULT ORIENTATION: IN EDUCATION	353
83.	Tanana S., Sergiichuk O. MODERN ASPECTS OF DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL HIGHER EDUCATION: INNOVATION TENDENCIES	361
84.	Афанасьєв А. ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ	367
85.	Бойчук Ю.Д., Казачінер О.С. ОГЛЯД ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ	370
86.	Губернаторова Т.О., Красильников А.А. ВЕКТОРНОСТЬ РАЗВИТИЯ СИНДРОМА ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ВЫГОРАНИЯ У МОЛОДЫХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ	375
87.	Економова О.С., Макарова Е.В., Яковенко В.Г. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МУЗИКАНТІВ НА ОСНОВІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ	381
88.	Жидовинова А.В. ВЫЯВЛЕНИЕ ПОТРЕБНОСТЕЙ РЫНКА ТРУДА В СФЕРЕ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА В КАЗАХСТАНЕ	386
89.	Замашкіна О.Д. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА	389
90.	Кириченко Е. СОВРЕМЕННЫЕ ВИДЫ И ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ	395

ОГЛЯД ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Бойчук Юрій Дмитрович,
доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
професор кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології,
ректор Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С.Сковороди

Казачінер Олена Семенівна,
доктор педагогічних наук,
доцент кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С.Сковороди

У більшості дітей з особливими освітніми потребами є проблема спілкування з іншими людьми. Це відбувається тому, що для успішного спілкування дитина має відповісти іншим людям, коли до неї звертаються, а також самостійно ініціювати спілкування. Хоча значна кількість дітей з ООП здатна на це; якщо вони щось хочуть, то, як правило, не користуються спілкуванням, щоб показати щось іншій людині або встановити з нею соціальний контакт.

У більшості дітей з ООП є затримка мовлення, або вони уникають користування мовленням для спілкування. Тому надзвичайно важливим є використання інші методи комунікації ще до появи мовлення, а використання мови відбуватиметься за ним.

Читання та письмо є складними формами спілкування, яку має опанувати кожна людина. Це потребує неабияких зусиль з боку педагогів, фахівців у галузі спеціальної освіти, батьків, які навчають та виховують дитину з ООП. Провідним напрямом цієї діяльності є набуття знань щодо методик навчання читання, які доцільно застосовувати в освітньому процесі.

Мета тез полягає у висвітленні особливостей сучасних методик навчання читання та їх можливостей для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Проаналізувавши численні наукові публікації останніх років, зауважимо, що вчені Л.С.Виготський, Л.В.Занков, М.Ф.Гнездилов, Г.М.Дульнєв, А.Н.Леонтьєв, М.П.Феофанов, В.Г.Петрова, М.А.Савченко, Є.Ф.Соботович, Г.А.Каше, М.С.Певзнер вивчали особливості психічного розвитку дітей з особливими освітніми проблемами (зокрема виявили характерні особливості їхнього усного і писемного мовлення, розкрили вплив мовленнєвого недорозвинення на формування розумових операцій тощо) та надавали великого значення корекційній роботі на уроках, адже значна частина дітей із затримкою

психічного розвитку, отримавши своєчасну корекційну допомогу, засвоює програмовий матеріал і «вирівнюється» після закінчення початкової школи [1].

Назви, суть та зміст сучасних методик навчання читання представлено нами у таблиці 1.

Таблиця 1.
Методики навчання читання дітей з ООП

Методика	Суть та призначення
Звуковий (фонетичний) метод	Це система навчання читання, по якій вчили нас в школі. Вона базується на алфавітному принципі. В основі її – навчання вимови звуків (фонетиці), і коли дитина накопичує достатні знання, вона переходить спочатку до складів, що утворюються від злиття звуків, а потім до цілих слів [4].
Класичний метод навчання читання слів по складах	Найбільш часто метод навчання читання слів по складах застосовують в дитячому садку і в перших класах школи. На початковому етапі дитину вчать чітко вимовляти звук складу і кожен звук в ньому, а потім вона об'єднує склади в одне слово. До необхідних інструментів для навчання цим методом відноситься абетка, буквар, вирізані на картоні або папері картки, на яких написані букви або склади [5].
Метод з використанням кубиків Зайцева	У цьому методі використовуються спеціальні кубики, на яких зображені букви і склади, при цьому кожен кубик володіє певним кольором, завдяки чому дитині буде легше орієнтуватися і запам'ятовувати потрібне поєднання звуків і букв. Наприклад, для позначення дзвінкого складу використовують залізні кубики, які при механічному впливі на них видають дзвінкий звук, а кубики з дерева видають глухий звук. На великих за своїми розмірами кубиках зображені тверді голосні, а м'які приголосні зображені на маленьких кубиках. У цьому методі існують деякі недоліки, завдяки яким діти неправильно сприймають фонетику слів і закінчення [5].
Методика глобального читання	Її ідея полягає у тому, що навчання читання може відбуватися за тими ж принципами, що і оволодіння усним мовленням. Ефективно застосовувати цю методику при роботі з дітьми до 7-9 років, адже саме у цей час права півкуля мозку дитини максимально навантажена. Це дозволяє сприймати інформацію комплексно, з урахуванням усіх її аспектів. На практиці глобальне читання реалізується через тривале та регулярне сприйняття учнем (візуально, аудіально, тактильно) записаних слів, словосполучень та речень. Це допомагає мозку самостійно формувати механізми для читання. Крім того, застосування методики дозволяє успішно розвивати увагу, зорову пам'ять та абстрактне мислення дітей.

ТАН-Содерберг	Головний метод даної методики – це глобальне читання. Оскільки практика показала, що діти краще запам'ятовують те, що вони побачили, ніж те, що вони щойно почули. Тому навчання потрібно будувати таким чином, щоб використовувати сильні сторони дитини. Особливості використання методики ТАН-Содерберг: заохочувати дітей до «говоріння - балаканини»; записувати або замальовувати те, що говорять діти; розвивати внутрішнє мовлення; навчити дітей слухати; формувати вміння чекати своєї черги; вдосконалювати вміння розповідати історії з різною силою голосу, з різною інтонацією, у різному темпі, виразно; вдосконалювати мовлення за допомогою читання; проговорювати вірші / рими, відпрацьовувати ритм; вчити читати глобально [3].
Навчання за картками Домана	Цей метод вчить дітей розпізнавати слова як цілі одиниці, що не розбиваючи на складові. У цьому методі не вчать ні назв букв, ні звуків. Дитині кілька разів на день показується певну кількість карток з чітким промовлянням слів. В результаті дитина сприймає і прочитує слово відразу, і вчиться читати дуже швидко і рано [4].
Буквограма	Розроблена кандидатом психологічних наук С.Шишковою методика ґрунтується на принципах дефектології, логопедії та нейропсихології, увібрала в себе кращі ідеї сучасної дитячої психології. «Буквограма» створена для гіперактивних та непосидючих дітей, які неспроможні сконцентруватися та зануритися в матеріал. Крім того, вона чудово підійде і для розвитку звичайних дітей, допоможе удосконалювати їхні пізнавальні процеси та розкрити нові здібності. Методику було апробовано на дітях різних вікових груп: від дошкільного до підліткового. З'ясувалося, що навіть дітям 14 років можна з її допомогою навчитися грамотно розмовляти, писати і краще читати. Основною метою використання «Буквограми» є корекція усного та писемного мовлення, а також активізація таких важливих розумових процесів, як пам'ять, увага, просторове мислення. Цього можна досягти завдяки добору захоплюючих та різноманітних матеріалів для занять, де розумове напруження чергується з фізичними та дихальними вправами [2].
Методика Марії Монтессорі	За системою Монтессорі малюки вчать спочатку писати букви за допомогою вкладишів і контурних рамок і тільки потім вивчають букви. Дидактичний матеріал складається з букв, вирізаних з шорсткою папери і наклеєних на картонні таблички. Малюк називає звук (повторює за дорослими), а

	потім обводить контур літери пальчиком. Далі діти вчаться складати слова, фрази, тексти [4].
Методика Ольги Соболевої	Цей метод побудований на "двуполушарній" роботі головного мозку. Вивчаючи нову букву, дитина пізнає її через впізнаваний образ або персонажа. Головна мета методу – не стільки навчити читати, скільки навчити любити читати. Всі заняття побудовані в формі гри, тому навчання читання проходить непомітно і захоплююче. У методиці є 3 потоки інформації: для візуалів, аудіалів і кінестетиків. Механічне запам'ятовування зведено до мінімуму, так як застосовується асоціативна методика запам'ятовування. В результаті такого способу читання у дітей зменшується кількість помилок, а мова стає більш вільною і барвистою, розширюється словниковий запас, активізується інтерес до творчості, зникає страх перед необхідністю письмового викладу думки [4].

Звісно, згадані вище методики не є повним їх переліком.

Проведене дослідження дає підставу дійти висновку про те, що нині існує значна кількість ефективних методик навчання читання як дітей із нормотиповим розвитком, так і дітей з особливими освітніми потребами. Кожна з них має переваги та недоліки, з урахуванням яких учитель, фахівці у галузі спеціальної освіти й батьки можуть залучити дитину з ООП до набуття навичок читання і письма. Слід зазначити, що, на жаль у педагогічній практиці бракує розроблених методик щодо навчання читання дітей із порушеннями опорно-рухового апарату, слуху, РАС, емоційно-вольової, поведінкової сфери. Предметом подальших пошуків може, на наш погляд, стати розробка науково обґрунтованих рекомендацій та дидактичного супроводу для педагогів, фахівців у галузі спеціальної освіти та батьків щодо ознайомлення зі змістом методик, особливостями їх використання при роботі з різними категоріями дітей з ООП.

Список літератури:

1. Бондар, Т.О. (2016). Корекційно-розвивальна робота на уроках мови та читання для дітей з особливими освітніми потребами. *Таврійський вісник освіти*, 3(55), 115-125.

2. «Буквограма» – методика для розвитку, корекції, гармонії
URL: <http://rearchildren.ru/metodiki/bukvogramma-metodika-razvitiya-detey/>

3. Казачінер, О.С., Дембовська М.П. Використання методики ТАН – Содерберг для розвитку мовлення учнів із інтелектуальними порушеннями. *Молодий вчений*, 5, 421-425.

4. Методика навчання читання букварі та абетки. Як правильно вчити дитину читати або Яку методику навчання читання вибрати? Коли і з чого почати. URL:

<https://bykm.ru/uk/letnijj-lager/metodika-obucheniya-chteniyu-bukvari-i-azbuki-kak-pravilno-uchit-rebenka-chitat/>

5. Методи навчання дитини читанню, їх переваги та недоліки. URL: https://lviv.sq.com.ua/ukr/news/novini_partneriv/10.02.2020/metodi_navchannya_ditini_chitannyyu_ih_perevagi_ta_nedoliki/